

Biskopens visitasforedrag etter visitas i Sørfold

3.- 7. september 2025

Foredraget utgjør sammen med programmet biskopens rapport fra visitasen.

Sør-Hålogaland bispedømmes strategi fram mot 2030 er styrende for biskopens fokus under visitasen. De fleste av overskriftene i foredraget viser til strategiens satsings- og utviklingsområder.

Innledning

Søndag 3. august hadde jeg gleden av å «tjuvstarte» denne visitasen ved å delta på gudstjeneste på Rørstad. Dagen var utvilsomt en av årets varmeste, og for en biskop som hadde ikledd seg denne godt fórede bispekåpa opplevdes nok dagen som tidenes varmeste dag!

Uansett så er det alltid stas å komme til dette gamle kirkestedet og merke hvordan historien lever både i kirkeveggene, landskapet og ikke minst i menigheten som kommer sjøveien til gudstjeneste. Jeg setter pris på at det fortsatt holdes gudstjenester på Rørstad og er glad for at det ble lagt til rette slik at dette også kunne bli en del av visitasen. Takk til Rørstadkirkens venneforening som står på for å ta vare på kirka med tilhørende inventar og utstyr! Et klart synlig bevis på foreningens innsats har vi bakerst i kirka her hvor det verdifulle krusifikset fra 1200-tallet endelig har fått trygg og forsvarlig plassering samtidig som det er tilgjengelig for alle som ønsker å se det.

Etter den nevnte tjuvstarten for vel en måned siden har resten av visitasen foregått i dagene fra onsdag 3. til fredag 5. september og avsluttes altså i dag med gudstjeneste og kirkekaffe.

Det har vært en glede å gjennomføre visitas her disse fine høstdagene! Vi har blitt tatt godt imot av både unge og gamle foldværingar.

I samarbeid med prostens har sokneprest og kirkeverge laget et variert program som har gitt oss et innblikk i mye av menighetens virksomhet.

Biskopens følge på visitasen har foruten biskop Svein Valle vært prost Sven Becker og rådgiver Omar Aardal. Sokneprest Lisbeth Torsvik Gieselmann har deltatt gjennom hele programmet mens kirkeverge Beate Breivik, menighetsrådsleder Øystein Rykkeli og nestleder Vegard Grovassbakk har deltatt gjennom det meste av programmet. Øvrige ansatte har også fulgt hver sine deler av programmet. Disse er diakoniarbeider Connie Bakken, driftsleder Raymond Osbakk, kirketjener/kirkegårdsarbeider Asle Johansen, organist Olena Kotsikovska og kirketjener Lira Johansen.

Det virker å være en forholdsvis stabil stab av ansatte medarbeidere som hver på sine områder bidrar til at kirka kan fylle sine funksjoner i lokalsamfunnet.

Ved tidligere visitaser har det vært en rutine at sokneprest, kirkeverge og menighetsråd har blitt bedt om å utarbeide en såkalt visitasinnberetning som skulle sendes til biskopen i forkant av visitasen. Denne rutinen er nå endret etter at vi har fått det digitale planverktøyet «Kirka vår». Når dette brukes slik det er ment har både biskopen, prosten og staben på bispedømmekontoret direkte tilgang til den samme informasjonen som før stod i visitasinnberetningen. Her i Sørfold har dere virkelig tatt dette på alvor og gått inn for å bli kjent med «Kirka vår». Dere var også tidlig ute med å be om veiledning. Det er vårt klare inntrykk at ingen andre menigheter i vårt bispedømme har kommet så langt i å ta i bruk «Kirka vår», så her er dere virkelig et eksempel til etterfølgelse!

- Rammevilkår/fasiliteter

Bosettingen i Sørfold består av bygdesamfunn spredt langs en fjord med flere fjordarmer og mye fjell. Dagens transportårer er hovedsakelig veier som nødvendigvis må gå gjennom mange tunneller. E6 gjennom kommunen er en belastet veistrekning. Dette er en del av hverdagen også for den kirkelige virksomheten i området. Det er godt å registrere at anleggsarbeidene for ny E6 nå er i gang, selv om det ennå vil ta mange år før veien kan tas i bruk.

Kirkebyggene.

Den allerede nevnte Rørstad kirke er listeført av Riksantikvaren som et kulturminne av nasjonal verdi. Dette betyr at den har et spesielt vern som setter en del begrensninger og krav til hvordan vedlikehold og annet arbeid skal utføres. Det åpner også for en del muligheter som f.eks. delfinansiering av nødvendige tiltak gjennom det nyetablerte kirkebevaringsfondet.

Røsvik kirke, soknets hovedkirke, har i løpet av en del år fått oppgraderinger som bidrar til at den i dag framstår som godt vedlikeholdt. Under visitasen har vi hatt egen befaring her med gjennomgang av hva som er gjort og hvilke planer en har for nye tiltak de kommende årene.

Mørsvikbotn kapell, framstår også som godt vedlikeholdt etter diverse oppgraderinger de siste årene. Vi registrerer at dugnadsånden virkelig lever og bygdefolk stiller opp for å ta vare på dette lune og intime kapellet.

Helland kapell har vi ikke rukket å besøke under denne visitasen. Kapellet brukes hovedsakelig til begravelser og har begrenset plass. Begravelser der en forventer stor deltakelse holdes derfor i Røsvik kirke.

Andre lokaler

Kirkekontoret ligger i leide lokaler på Straumen. Her er også muligheter for å holde arrangementer med forholdsvis begrenset antall deltakere. Selv om lokalene ikke er optimale, gjør en det beste ut av situasjonen. Det er forståelig at en på sikt ønsker å finne mer egnede lokaler som kan gjøre kirka mer synlig i kommunesenteret.

Driftsbygningen ved Røsvik kirkegård er stengt av arbeidstilsynet. Planer om nybygg har så langt ikke blitt gjennomført. Dette betyr at arbeidsforholdene for kirkegårdsarbeiderne er uholdbare. Vi ser frem til at dette arbeidet kommer i gang.

- Utfordringer og muligheter:
 - Videreføre dialog med kommunen om:

- Avklaring av roller og ansvar
- Bygging av ny driftsbygning ved Røsvik kirkegård
- Framtidig løsning av egnede lokaler på Straumen

Barn og unge

Vi har sett strålende eksempler på godt samarbeid mellom menigheten og skolene. Onsdag fikk vi være med på pilegrimstur til Sildhopvatnet i lag med elever fra Nordsia oppvekstsenter. Vi så også hvordan elevene hadde laget fine dekorasjoner i kirkerommet i forkant av gudstjenesten.

I våpenhuset her i kirka ser vi at elever fra Røsvik har dekorert et tre med duer som bringer godt budskap om fred, frihet og kjærlighet.

Ved skolebesøk på Straumen skole på fredag fikk vi møte elevene på ungdomstrinnet. De hadde på forhånd laget spørsmål til biskopen. Spørsmålene gjenspeilet både nysgjerrighet og dype refleksjoner rundt noen av de store spørsmålene i livet.

Det er gledelig å se i planverktøyet at det er lagt inn aktiviteter som: dåp, dåpssamtale, familiegudstjenester, fasteaksjonen, bibelutdeling, sprell levende, julevandring i kirken, barnas kirkebok.

Tilbudet til barn- og unge er godt i Sørfold kommune. Men det hadde vært ønskelig med et kirkelig tilbud i tillegg hvor det diakonale sto i sentrum, og hvor ungdom ble utfordret til å være med for å legge premissene.

- Utfordringer og muligheter:
 - Synkende folketall og stadig mindre årskull av barn og unge.
 - Ønskelig med kontinuerlig arbeid blant barn og unge i form av f.eks. klubb-tilbud.
 - Kan en tenke seg et samarbeid med f.eks. Fauske på noen områder?
 - Kan Sørfolds suksess med rekruttering av frivillige til diakonalt arbeid blant «godt voksne» kopieres inn i barne- og ungdomsdiakoni?

Gudstjeneste

I tråd med det årsstatistikken viser så vi at det var godt frammøte på kveldsgudstjeneste i Mørsvikbotn kapell på onsdag. Denne bygda som ligger flere mil fra både kommunesenteret og hovedkirka har tydeligvis en menighet som setter pris på at det holdes gudstjenester i deres kirkebygg.

- Utfordringer og muligheter
 - Lav gudstjenestedeltakelse i Røsvik.
 - Prøve ut alternative gudstjenesteformer, -tider og -steder.
 - Tenke kreativt om mulig bruk av eksisterende lokaler på Straumen.
 - Gjennomføre medlemsundersøkelse for å finne ut hvilke ønsker folk har

Frivillige

Torsdag kveld fikk vi være med på en flott frivillighetsfest i ungdomshuset i Ånsvika. Her møtte vi mange av de frivillige som bidrar i ulike sammenhenger. Disse utgjør en uvurderlig ressurs innen det diakonale arbeidet og ganske sikkert også ved dugnader rundt arrangementer, kirkebygg og kirkegårder. Frivillighet er sentralt for oss som kirke. Det har siden den første pinsedagen vært et av områdene som kjennetegner kirken. Derfor er det godt å se at menighetens ansatte verdsetter og følger opp de som er frivillige, og samtidig er det nødvendig å tenke langsiktig og systematisk rundt dette feltet.

- Utfordringer og muligheter
 - Mobilisering av frivillige til arbeid blant barn og unge
 - Systematisk og langsiktig oppfølging.

Forsoning

Kveldsgudstjenesten i Mørsvikbotn kapell sist onsdag var et godt eksempel på hvordan en kan bruke samiske språk, kulturuttrykk og frivillige ressurspersoner inn i liturgien. Menigheten markerer hvert år samisk

nasjonaldag gjennom en gudstjeneste. Biskopen vil oppfordre til å kartlegge samiske tradisjoner og tilstedeværelse i kommunen (f.eks Nordfjord). På den måten kan man se og kartlegge muligheter og behov hos den samiske delen av befolkningen, gjerne sammen med pite- og lulesamisk kategorialmenighet når denne er etablert.

- Utfordringer og muligheter
 - Videreføre markering av samisk nasjonaldag og se på mulige markeringer i forbindelse med samisk språkuke om høsten.
 - Kartlegging av samiske tradisjoner og tilstedeværelse.

Lokal/internasjonal solidaritet

Menighetens diakoniplan vitner om en klar bevissthet og definerer mange gode tiltak som gjenspeiler både lokal og internasjonal solidaritet.

Menigheten har misjonsavtale med Normisjon om et utdanningsprosjekt i Bangladesh, og deltar også i Kirkens Nødhjelps fasteaksjon.

Kommunikasjon

I likhet med at dere har tatt i bruk «Kirka vår» har dere også vist vei gjennom å sørge for at gudstjenester og andre arrangementer blir gjort kjent både gjennom skjerikirken.no, hjemmesider, sosiale medier og mer tradisjonelle kanaler som lokalavis og oppslag. Dette arbeidet er det viktig å fortsatt være seg bevisst. Vi har et ansvar for å informere våre medlemmer, samt å invitere dem til kirkens arrangement.

Utvikling skjer best når vi reflekterer over den praksis som vi har. Biskopen vil derfor oppfordre til refleksjon over hvordan menigheten, råd og ansatte, kommuniserer med medlemmene våre. Gjerne ha en kommunikasjonsplan knyttet til merkedager, høytider og kirkelig undervisning og læring.

Omsorg for skaperverket

Også på dette området viser diakoniplanen at menigheten tar på alvor vårt ansvar for skaperverket. Sørfold har gjennom mange år vært såkalt «Grønn menighet», eller som det nå heter «Vår grønne kirke». Blant tiltakene som er nevnt i planen finner vi både markering av «Skaperverkets dag» og deltakelse i gjenbruksuka. Her er det også mulig å se for seg mobilisering av frivillige. Med så stor kystlinje i fjorden kan man f.eks se for seg at strandrydding vil være et godt tiltak.

Avslutning

De tragiske hendelsene nyttårsnatta 2023-24 ble en klar påminnelse om hvilken rolle kirka kan fylle i slike situasjoner. Det er vanskelig å forestille seg hvem som ellers kunne ivareta den rollen om ikke kirka hadde gjort det. At Den norske kirke er fysisk nærværende og til stede lokalt samtidig som den er del av en større organisasjon gjorde det mulig å hente inn ressurser fra hele prostiet. I ettertid sitter vi igjen med et inntrykk av at kirka i Sørfold ble viktig for mange i denne situasjonen.

Videre utfordringer:

Samarbeid med kommunen

- **Behov for videre dialog om:**
 - Avklaring av roller og ansvar.
 - Bygging av ny driftsbygning ved Røsvik kirkegård.
 - Egnede og framtidsrettede lokaler for kirkekontoret på Straumen.
-

Barn og unge

- **Mangel på kontinuerlig arbeidstilbud for barn og unge** (f.eks. klubb-tilbud).
 - **Vurdere et ungdomsdiakonalt tilbud.**
 - **Behov for å vurdere samarbeid med nabokommuner** som Fauske for å styrke barne- og ungdomsarbeid.
-

Gudstjeneste

- **Behov for å utforske alternative former, tider og steder** for gudstjeneste.
 - **Trenger bedre utnyttelse av eksisterende lokaler på Straumen.**
 - **Forsøke å gjennomføre medlemsundersøkelse** for å kartlegge behov og ønsker i tilknytning til bruken av kirkene.
-

Frivillighet

- **Manglende frivillig innsats rettet mot barn og unge.**
 - Mobilisering og rekruttering av nye frivillige er nødvendig.
-

Forsoning og samisk perspektiv

- **Behov for å videreføre og utvikle samisk tilstedeværelse:**
 - Markering av samisk nasjonaldag.
 - Mulige nye markeringer under samisk språkuke.